Extremadurera

Extremadurera edo **extremeñoa** (*estremeñu*, *artuestremeñu*) Extremadurako ipar-mendebaldean eta Salamanca hegoaldeko herri batzuetan mintzatzen den hizkuntza modalitatea da. Kantabriera, mirandera, asturiera eta leonerarekin batera, asturleoneraren hizkuntz eremuan sartu ohi da, gaztelaniarekin hainbat ezaugarri partekatuz. Zentzu honetan, kantabriera bezala, asturleonera eta gaztelaniaren arteko trantsiziozko hizkuntzatzat jo ohi da extremadurera.

Ez du inolako ofizialtasunik edo onarpenik, nazioarteko erakunde batzuek hizkuntzatzat jotzen duten arren (SIL zeinua badu, adibidez). Hala ere, badirudi extremadurera ez dela belaunaldi berrietara transmititzen ari eta, beraz, galtzeko arrisku larrian dagoela.

Extremadurera ez dugu castuoarekin nahastu behar, Extremadurako gaztelaniaren dialektoarekin, alegia.

Extremadurera edo extremeñoa

Lengua
estremeña — Barranquênhu — Ehtremeñu

Asturianu central
Asturianu occidental o lleonés
Asturianu oriental
Mirandés
-FALES DE TRANSICIÓN-
Gallegoasturianu (ente'l gallegu y l'asturianu)
Montañés (ente'l castellanu y l'asturianu)
Estremeñu (ente'l castellanu y l'asturianu)

Asturleonera hizkuntza-taldea. Behean, berdez, extremadureraren hedapena.

Datu orokorrak

Lurralde eremua	Espainia
Hiztunak	200.000 Ethnologue-ren arabera (Ez dago estatistika zehatzik, eta hiztunak oso gutxi izatea daiteke)
Rankinga	*ez 100 mintzatuenen artean*
Eskualdea	Cáceresko ipar-mendebaldea eta Salamancako hegoaldeko herri

Eduki-taula

Aldaerak

Inoiz arautu edo idatzi gabeko mintzaira da. Horrekin batera, extremadurera hainbat dialekto desberdinetan banaturik dago. Aldaera nagusiak ondoko hauek dira:

- Rebollarreko hizkera, Salamancako hego-mendebaldean.
- Mendebaldeko goi-extremadurera.
- Hurdesetako goi-extremadurera.
- Sierra de Gatako Goi-extremadurera.
- Garrovillas eta Serradillako hizkerak.
- Ekialdeko goi-extremadurera.
- *Chinato*a (Malpartida de Plasencia herriko aldaera berezia, gaur egun desagertua edo desagertzear dagoena).
- Hegoaldeko goi-extremadurera (Berzocana eta Madroñerako hizkerak).

Arautzea eta literatura

Extremadurerak ez du idaztarau zehazturik. 1995ean Pablo Gonzálvez González idazleak *Primera Gramática Ehtremeña* kaleratu zuen, extremadurera idatzia arautzeko lehen saiakera. 2006 eta 2007 urteetan, *Ortografía del Extremeño* liburua argitaratu zuen, gaztelaniaz, Ismael Carmona Garcia filologo eta idazle extremadurarrak. Bertan, extremadurerarentzako ortografia bat proposatzen zen, hizkuntza honen barneko aldaera desberdinak batzeko asmoaz. Extremadurera, hala ere, apenas idazten da.

	batzuk
Araugilea	*ez du*
Hizkuntza familia	
hizkuntza nostratikoak Hizkuntza euroasiarrak Indoeuropar hizkuntzak Italiar hizkuntzak Hizkuntza erromantzeak italo-mendebaldeko hizkuntzak mendebaldeko hizkuntza erromantzeak Hizkuntza ibero-erromantzeak Iberia Mendebaldeko hizkuntzak Castilian languages (en)	
Informazio filologikoa	
Hizkuntza-tipologia	subjektua aditza objektua
Alfabetoa	latindar alfabetoa
Hizkuntza kodeak	
ISO 639-3	ext
Ethnologue	ext (http://www.ethnologue.com/language/ext)
Glottolog	extr1243 (https://glottolog.org/resource/languoid/id/extr1243)
Wikipedia	ext (https://ext.wikipedia.org)

Halaber, extremadurerak ez du historikoki literaturarik garatu. 2000ko hamarkadan batez ere, hala ere, idazle gazte batzuek extremadureraz idazteari ekin diote. 1999an *Printze txikia*ren extremadurerazko itzulpena kaleratu zuen Antonio Garrido Correas idazleak *El Principinu* izenarekin.

Alderaketa

***El úrtimu ombri*ren zatia asturieraz**

> « Un españíu fizo tremar el fayéu. El ñarbatu esnaló lloñe. L'esguil espaeció nel ñeru. Hebo otru españíu, y darréu otru. L'home, entós, mientres cayía coles manes abiertes, los güeyos nel infinitu y el so cuerpu remanando per tolos llaos abonda sangre, glayó una pallabra, una pallabra namás, que resonó y güei sigue resonando na biesca y en toa Asturies: «¡Llibertá!». »
>
> *L'últimu home*, Miguel Solís

Extremadureraz

Un estrumpiu hizu rehilal el hayeu. El mielru voló largu. L'ardilla esapaició nel ñiu. Ubu otru estumpiu, i alogu algotru. El ombri, altonci, mentris caiba colas manus abiertas, los ohus nel enfinitu i el su cuelpu cayendu pol tolos laus albonda sangri, gañitó una parabra, una parabra namás, que resonó i anguañu acontina resonandu nel bosqui i en toa Astúrias: «Libertá!».

Gaztelaniaz

Un estallido hizo temblar el hayedo. El mirlo voló lejos. La ardilla desapareció en el nido. Hubo otro estallido, y luego otro. El hombre, entonces, mientras caía con las manos abiertas, los ojos en el infinito y su cuerpo vertiendo por todas partes mucha sangre, gritó una palabra, sólo una palabra, que resonó y hoy sigue resonando en el bosque y en toda Asturias: «¡Libertad!».

Euskaraz

Eztanda batek pagadia dardarazi zuen. Zozoak urrunera hegan egin zuen. Katagorriak habiara ihes egin zuen. Beste eztanda bat gertatu zen, eta gero beste bat. Gizonak, orduan, eskuak irekita zituela erortzen zela, eta begiak infinitura begira eta bere gorputzari leku guztietatik odola zeriola, hitz bat oihukatu zuen, burrunbatu zuen hitz bakarra, eta gaur basoan eta Asturias osoan burrunban jarraitzen duen hitza: «Askatasuna!».

Ikus, gainera

- Asturleonera.
- Castuoa.
- Dialektoen continuuma.
- Extremadurako fala.
- Espainiako hizkuntzak.
- Europako hizkuntza gutxituak.

Kanpo estekak

- Extremadureraren mapa (http://asturleones.org/wiki/images/b/bd/Estremenu.gif)
- (extremadureraz) Cántabru-Estremeñu (http://asturleones.org/wiki/index.php/Iniciu)

Hizkuntza honek bere Wikipedia du: Bisita ezazu.

Autoritate kontrola	**Wikimedia proiektuak** · Datuak: Q30007 · Multimedia: Extremaduran language (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Extremaduran_language) **Identifikadoreak** · AAT: 300388288 (https://www.getty.edu/vow/AATFullDisplay?find=&logic=AND&note=&subjectid=300388288)

Hizkuntza erromantzeak

Ekialdekoak	Aromaniera • **Errumaniera** (moldaviera, valakiera) • Istro-romaniera • Meglenera
Hegoaldekoak	Sardiniera (campidanera, logudorera, sassariera)
Mendebaldekoak	Astur-leonesa (asturiera, extremadurera, leonesa, mirandesa, montañesa) • Borgoinera • *Dalmaziera* • Emiliano-romagnoloa • Erretorromaniera (erromantxea, friuliera, ladinoa) • Franche-comtera • Frankoprovenzera • **Frantsesa** • Galiziera (eonaviera, fala) • Galoa • **Gaztelania** (kaloa, latinoamerikar gaztelania) • Istriera • **Italiera** • **Katalana** (algerera, balearrera, erdialdekoa, valentziera) • Korsikera (gallurera) • Ladinoa • Liguriera (genovera, monakoera) • Lombardiera • Lorrenera • *Mozarabiera* • *Nafar-aragoiera* (aragoiera, *errioxera, nafar erromantzea*) • **Napoliera** • Normandiera (jerseyera, guerneseyera) • Okzitaniera (gaskoia, limousinera, proventzera) • Piemontera • Pikardiera • Poitevin • **Portugesa** (afrikar portugesa, brasildar portugesa) • **Siziliera** • Valoniera • Veneziera • Xanpainera

Letra *etzanez*: hizkuntza hilak. Letra **lodiz**: 5 milioi hiztun baino gehiagokoak. Parentesi artean: parentesiaren ezkerrean dagoen hizkuntzaren dialektoak.

To)ar

Nabigazioa

- Azala
-
- Txokoa
- Albisteak
- Aldaketa berriak
- Ausazko orria
- Laguntza
- Dohaintza egin

Tresnak

- Honanzko lotura duten orriak
- Lotutako orrietako aldaketak
- Fitxategia igo
- Orri bereziak
- Lotura iraunkorra
- Orri honen datuak
- Artikulu hau aipatu

  Wikidata itema

Inprimatu/esportatu

- Liburu bat sortu
- PDF gisa jaitsi
- Inprimatzeko bertsioa

Beste proiektuetan

Wikimedia Commons

Beste hizkuntzak

- Aragonés
- مصرى
- Asturianu
- تۆرکجه
- Brezhoneg
- Català
- Deutsch

- Ελληνικά
- English
- Esperanto
- Español
- Estremeñu
- فارسی
- Suomi
- Français
- Galego
- 客家語/Hak-kâ-ngî
- Hrvatski
- Bahasa Indonesia
- Ido
- Italiano
- 日本語
- 한국어
- Latina
- Lingua Franca Nova
- Lumbaart
- Македонски
- Mirandés
- مازِرونی
- Nāhuatl
- Nederlands
- Norsk bokmål
- Kapampangan
- Polski
- Piemontèis
- پنجابی
- Português
- Русский
- Simple English
- Svenska
- Kiswahili
- Ślůnski
- Tagalog
- Українська
- 中文
- 粵語

Aldatu loturak

WIKIPEDIA Entziklopedia askea

Orriaren azken aldaketa: 24 azaroa 2019, 18:38.